

TEMA ÖĞRETİMİ

TEMA: MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

SINIF: 5

2019 Türkçe Dersi Öğretim Programına göre Temalara İlişkin Açıklamalar bölümünde yer alan “Milli Mücadele ve Atatürk” temasının her sınıf düzeyinde işlenmesi zorunludur.

Bu temaya ilişkin konu önerileri aşağıda belirtilmiştir.

MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

15 Temmuz, Atatürk, Çanakkale, cesaret, Cumhuriyet, fedakârlık, gazilik, İstiklâl Marşı, kahramanlık, Kut’ül Amare, millî egemenlik, millî irade, millî kimlik, millî mücadele, Sarıkamış Harekâtı, şehitlik, vatanseverlik vb.

Okul Deneyimi 1 dersi için 5.sınıfların derslerinde gözlem yapmaktayım. Öğretmen, Milli Mücadele ve Atatürk temasına 27 Ekim 2020 tarihinde geçmiştir. 13 Kasım 2020 itibariyle hala bu temayı işlemektedir. Öğretmen bu temaya başlarken temadaki işleyecek oldukları metinler hakkında kısaca açıklamalar yapmıştır. Temada yer alan metinlerin işleniş sırasından bahsetmiştir. Daha sonra ders kitabında verilen hazırlık çalışmalarından hareketle Kurtuluş Savaşı hakkında açıklamalarda bulunmuştur. Yabancı devletlerin ülkemizi işgal etmesinden sonra halkın ayaklanması ve bu durumdan bir an önce kurtulmaya çalıştıkları dönem olduğunu ifade ederek İzmir’in işgali ve İstanbul’un işgaline değinmiştir. Milli birlik ve beraberlikten, emek veren kadınlarımızdan, Kurtuluş Savaşının kahramanlarından, milletimizin azminden, çektiğimiz zorluklar ve mücadele ederken verdiğimiz fedakârlıktan bahsetmiştir. Milli Mücadele’de kahramanlık gösteren Türk kadınlarıyla ilgili sunum hazırlamıştır. Sunumunda Halide Edip Adıvar, Şerife Bacı, Erzurumlu Kara Fatma, Nezehat Onbaşı, Halime Çavuş’tan bahsetmiştir. Sunumunda kadın kahramanlarımızın görsellerine yer vermiştir. Daha sonra 5-A sınıftan gelecek ders için Kurtuluş Savaşında mücadele eden önemli şahsiyetler hakkında sunum hazırlamalarını istemiştir. Temada yer alan ilk metin Mustafa Kemal’in Kağnısı metnidir. Öğretmen öğrencilere birkaç defa metni okutmuştur. Daha sonra etkinlik çalışmaları yapılmıştır. Bir sonraki metin Dumlupınar Savaşı’dır. Bu metni de aynı şekilde birkaç defa öğrencilere okutmuştur. Daha sonra etkinlik çalışmaları yapılmıştır. Öğretmen 13 Kasım itibariyle bu metnin son etkinliklerinde kalmıştır.

Değerlendirme

Öğretmen Milli Mücadele ve Atatürk temasına geçerken temadaki metinlerin işleniş sırası hakkında bilgi vermiştir. Ben de öncelikle temadaki metinler hakkında öğrencilere bilgi verirdim. Öğretmen daha sonra Kurtuluş Savaşından ve milli mücadeleden bahsetmiştir. Ben de öğretmen gibi Kurtuluş Savaşından bahsederek Milli mücadele yıllarındaki fedakârlıklarımızdan, cesaretimizden, milli birlik ve beraberliğimizden bahsederdim. Daha sonra ise öğrencilere Milli Mücadele ve Atatürk hakkında bir animasyon izletirdim. Bu animasyonun linki : <https://youtu.be/--ZZsLdoPRY> Bu animasyon yirmi dakikadır. Tema öğretimi için çok etkili bir materyal olduğunu düşünüyorum.

Öğrencilere izlettiğim bu animasyonda yer alan konular şunlardır:

Atatürk'ün büyük bir lider oluşu

Atatürk'ün günümüzde bilinen sözleri (savaşta söylediği sözler, doğa hakkındaki sözleri, Türk gençliğine sözleri)

Atatürk'ün 10 Kasım'da ölüm yıldönümünde anılması

19 Mayıs 1919 Samsuna çıkışı (Kurtuluşun başlangıcı)

Milletin Kurtuluş Savaşındaki mücadelesi

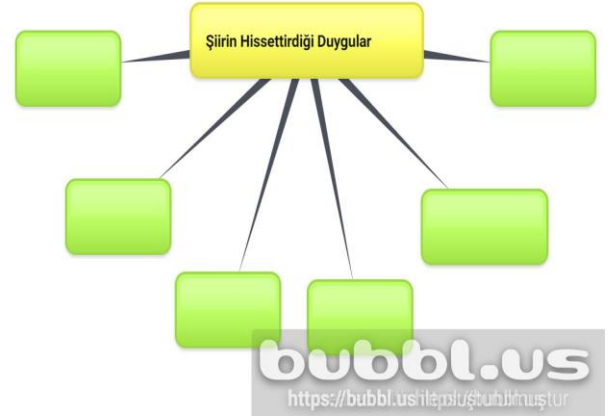
23 Nisan 1920 (Çocuk Bayramı, TBMM'nin açılışı)

30 Ağustos 1922 Dumlupınar Meydan Savaşı (Zafer Bayramı)

Atatürk'ün Cumhuriyeti ilan etmesi

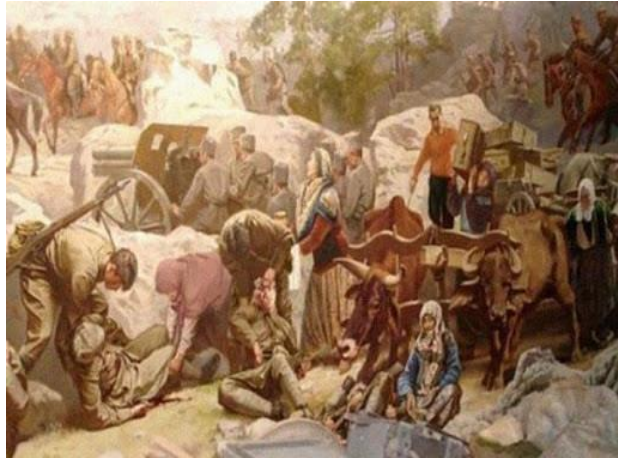
Atatürk'ün devrimleri

Öğrencilere dinledikleri/izledikleri animasyondan hareketle milli mücadele yıllarında milletimizin mücadelesi ve Mustafa Kemal'in liderliği hakkında konuşmalar yapmasını isterdim. Mustafa Kemal'in Kağnısı metnine geçerken öncelikle metinde yer alan görseller hakkında öğrencilere sorular sordum. Görsellerde kağrı, bir kadın (Elif), askerler, bomba görseli, öküz, mermi, Türk bayrağı yer almaktadır. Görseldeki insanların kılık kıyafetleri hakkında da yorum yapılabilir. Öğrenciler görselleri inceledikten sonra şiiri öncelikle kendim okurdum. Daha sonra görev verdiğim öğrencilerin ya da istekli olan öğrencilerin okumasını isterdim. Şiir okunduktan sonra şiirin yazarı Fazıl Hüsnü Dağlarca hakkında öğrencilere bilgi verirdim. Fazıl Hüsnü Dağlarca hakkında kısa bir sunum hazırlardım. Öğrencilerden Kurtuluş Savaşı ve milli mücadele için yazılmış şiirleri gelecek ders için bulmalarını, hazırlamalarını isterdim. Araştırıp getiren öğrencilere ders içi katılımları için artı puan vereceğimi söyledim. Daha sonra ders kitabındaki etkinlikleri işlerdim. Söz varlığı çalışmalarını hakkında görsellerden yararlanırdım. Görsellerden hareketle öğrencilerin tahmin etmelerini ve cümle kurmalarını isterdim. Soyut kavramlar hakkında ise yine öğretmenin yaptığı gibi kendim örnek cümleler kurardım. Öğrencilerle birlikte beyin fırtınası yapardım. Hazırlamış olduğum kavram haritasında şiirin çağrıştırdığı kavramlar ve hissettikleri duyguları öğrencilere yazmalarını isterdim.

bubbl.us
<https://bubbl.us/ilepnlusubublmustur>

Metne yönelik soruları öğrencilerin cevaplamasını isterdim. Daha sonra yine ders kitabında yer alan etkinliklerden devam ederdim. Tema öğretimine yönelik öğrencilerin görsellerden hareketle yorum yapmalarını isterdim. 44.sayfada yer alan 9.etkinlikte de bazı görsellere yer verilmiştir. Öğrencilerden bu görseller hakkındaki düşünceleri ve şiir ile ilişkilendirmeleri istenmiştir. Gözlem yaptığım derslerde öğretmen bu etkinliğin üzerinde durmuştur. Ben de öğrencilerin düşüncelerini alırdım. Sonra öğrencilerden hazırlıklı bir konuşma yapmalarını isterdim. Öğrencilere hazırlıklı konuşma hakkında açıklamalar yapardım.

Öğretmenin bir diğer işlediği metin Dumlupınar Savaşı'dır. Öğretmen öncelikle öğrencileri görevlendirerek metni okumalarını söylemiştir. Sonra öğretmen metin hakkında açıklamalar yaparak metnin bilgi verici bir metin olduğunu ifade etmiştir. 9 Eylül İzmir'in işgalinden, 30 Ağustos Zafer Bayramı'ndan bahsetmiştir. Daha sonra 48. Sayfadaki 1.etkinliğe geçerek öğrencilere metinde yer alan görselleri incelemelerini ve düşüncelerini ifade etmelerini istemiştir. Öğrenciler düşüncelerini paylaşmış öğretmen de görseller hakkında açıklamalar yapmıştır. Başka bir sınıfta bu metne geçerken Kurtuluş Savaşı hakkında izlemiş olduğu filmlerden bahsetmiştir. Filmler hakkında açıklamalar yapmıştır.

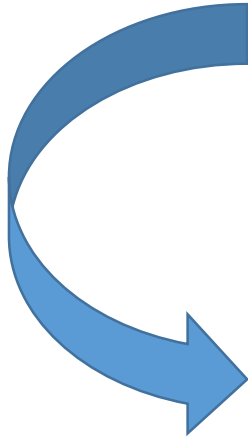
Ben de Dumlupınar Savaşı metnine geçerken öğretmenin yaptığı gibi öncelikle metni okutturdum. Daha sonra metindeki görseller hakkında öğrencilerden açıklama yapmalarını istedim. Daha sonra ben de görseller hakkında yorum yapıp metinde anlatılanları açıklardım.

Metnin söz varlığıyla ilgili çalışmalarda öğretmen öğrencilerle soru cevap şeklinde ilerlemiştir. Öğrenciler bazı kelimeleri tahmin etmede zorlanmıştır. Öğretmen bu kelimeleri örnekler vererek açıklamıştır. Ben de bu şekilde örnekler vererek açıklardım. Öğrenciler kelimeleri cümle içerisinde kullanırken bazı kelimeler hakkında cümleler kuramamıştır. Söz varlığıyla ilgili çalışma gerekmektedir. Söz varlığının öğretimi için web2.0 araçlarıyla bir çalışma hazırlardım. Aşağıda hazırladığım çalışmanın linki vardır.

<https://learningapps.org/watch?v=p84if7us320>

Padlet uygulamasında yapmış olduğum çalışmada Mustafa Kemal'in Kağnısı ve Dumlupınar Savaşı ile ilgi bir akış vardır. Buradaki çalışmada tema öğretimi konusuna değinmeye çalıştım.

<https://padlet.com/guzinbayraktar22/b820r8xpc0c37wev>

Aşağıdaki çalışma iyelik ekleri, ilgi ekleri ve belirtme (hâl) ekleri ile ilgilidir. Öncelikle konu anlatımına yer verdim. Daha sonra oradaki örnekleri de içeren Padlet uygulamasında bir çalışma yaptım. Educandy uygulamasında da bir oyun hazırladım.

İYELİK EKİ

1. Aitlik, sahiplik bildirir.
2. Özne görevindedir.
3. Tamlanan görevindedir.
4. İsimlere gelir.

BELİRTME HÂL EKİ

1. Nesne görevindedir.
2. Neyi, kimi sorularını sorarız.
3. Tamlama kurmaz.
4. İsimlere gelir.

EKLERİ

-1, -i, -u, -ü

BELİRTME HÂL EKİ

- Eylemden etkilenen varlığı bildirir. Ekleri: ,1, -i, -u, -ü

İYELİK (AİTLİK) EKLERİ

- Varlığın ya da nesnenin kime ait olduğunu belirtir.
- **Püf Noktası:** İyelik eklerini, ismin başına “*benim, onun, bizim, sizin, onların*” zamirlerini getirerek bulabiliriz.

KİŞİ	KİMİN?	İYELİK (AİTLİK) EKLERİ	
1. Tekil kişi	Benim	Ev- im	Çanta- m
2. Tekil kişi	Senin	Ev- in	Çanta- n
3. Tekil kişi	Onun	Ev- i	Çanta- sı
1. Çoğul kişi	Bizim	Ev- imiz	Çanta- mız
2. Çoğul kişi	Sizin	Ev- iniz	Çanta- nız
3. Çoğul kişi	Onların	Ev- leri	Çanta- ları

Belirtme durumu eki ile (-i) , üçüncü tekil kişi iyelik eki (-i) nasıl ayırabiliriz?

- -i ekini alan sözcükten önce “onun” sözcüğü getirilebiliyorsa iyelik eki
- -i ekini alan sözcükten önce “onun” sözcüğünü getirilemiyorsa belirtme hâl eki

CÜMLE	BELİRTME HÂL EKİ	İYELİK EKİ
Evi çok genişti. (onun)		✓
Evi geçen yıl boyadık.	✓	

Belirtme Hâl Eki & İyelik (Aitlik) Eki (-ı,-i, u, ü)

ÖRNEKLER

1. Telefonumu satmış sonunda.

Çözüm: Yükleme soralım. **Neyi** satmış? Telefonumu. O hâlde buradaki -u belirtme hâl ekidir.

2. Okulda Ömer'i göremedim.

Çözüm: Yükleme soralım. **Kimi** göremedim? Ömer'i. O hâlde buradaki -i belirtme hâl ekidir.

3. Telefonu, oldukça güzeldi.

Çözüm: **Onun** telefonu güzeldi. Onun telefonu şeklinde okuyabildiğimize göre bir aitlik bildirme söz konusudur. Dolayısıyla telefonu sözcüğündeki -u eki iyelik ekidir.

4. Evi okuluna çok yakın.

Çözüm: Onun evi, onun okulu. Burada iki sözcük de aitlik bildirmektedir. İyelik eki almıştır.

5. Gözleri mavi mi onun?

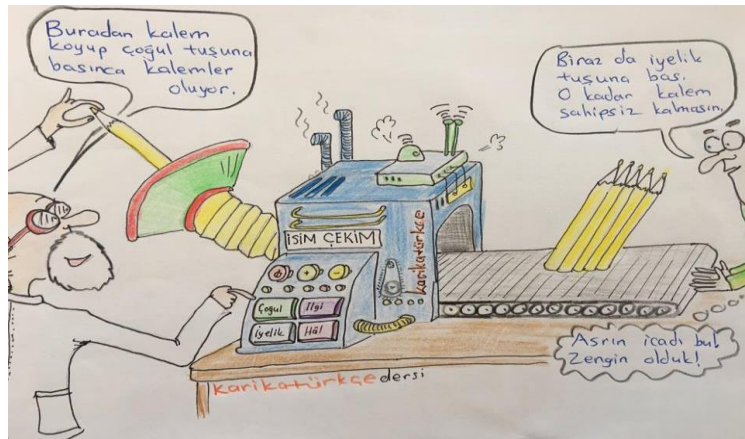
Çözüm: Onun gözleri. Yine burada da gözlerinin o kişiye ait olduğunu görmekteyiz. Dolayısıyla aitlik bildiren bir anlam taşıdığından buradaki gözleri sözcüğündeki -i eki iyelik ekidir.

6. Çiçeği sonunda bu yıl açmış.

Çözüm: Onun çiçeği diyebiliyoruz. O hâlde çiçeği sözcüğündeki -i eki iyelik, aitlik bildiren bir ektir.

7. Çiçeği sulamayı yine unutmuş.

Çözüm: Neyi unutmuş? Çiçeği sulamayı unutmuş. Burada nesneye neyi sorusunu sorduğumuzda bir aitlik söz konusu değildir. O hâlde buradaki çiçeği sözcüğü belirtme hâl ekidir.

İyelik Eki (-ım, -ın, -ımız, -ınız, -ları)

İlgi (Tamlayan) Ekleri (-ı, -i, u, -ü, -ın, -in, -un, -ün)

ÖRNEKLER

1. Ceket**in** düğmesi kopmuş.

Çözüm: Ceketin düğmesi dediğimizde burada bir tamlama kurulduğunu görüyoruz. O hâlde bir tamlama kurulduğunda ilk sözcüğümüz ilgi(tamlayan)ekidir. Ceketin sözcüğündeki –in eki ilgi ekidir.

2. Ceket**in** bizde kalmış.

Çözüm: Burada herhangi bir tamlama yapılmadığını görüyoruz. Buradaki ceketin sözcüğü **senin** ceketin anlamında kullanıldığı için 2.tekil iyelik eki vardır diyebiliriz.

3. Telefon**un** ekranı kırılmış.

Çözüm: Telefonun ekranı derken buradaki -un ekinin tamlama oluşturduğunu görüyoruz. O hâlde bir tamlama görürsak telefonun sözcüğündeki -un eki ilgi ekidir.

4. Telefon**un** uygulamayı desteklemiyor.

Çözüm: Senin telefonun uygulamayı destekleyemiyor diyebildiğimiz için burada aitlik bildiren ek olan 2.tekil iyelik ekinin varlığından bahsedebiliriz.

*Bir tamlamada ilk sözcükteki –ın, -in, -un, -ün eki tamlayan ekidir ancak bir tamlama oluşturmadıysa ve başına senin sözcüğünü getirebiliyorsak iyelik eki olduğunu söyleriz.

5. Ben**im** görüşlerim dikkate alınmadı.

Çözüm: ‘Benim görüşlerim’ bir tamlama oluşturulmuştur. Buradaki -ım tamlayan ekidir çünkü bir tamlamada ilk sözcükte gelmiştir. ‘Görüşlerim’ derken kime ait olduğunu öğrendiğimiz için bu defa 1.tekil şahıs iyelik eki olacaktır.

Not: Aynı şekilde karşımıza -ımız, -imiz şeklinde de çıkacaktır. Burada da 1.çoğul şahıs iyelik (aitlik) ve 2.çoğul şahıs iyelik eki olduğunun farkında olmalıyız.

6. Biz**im** etkinliklerimiz ses getirmeliydi.

Çözüm: Bizim sözcüğündeki –im eki tamlama kullanma amacıyla oluşturulan bir ektir. O nedenle ilgi (tamlayan) ekidir. Etkinliklerimiz derken ise kime ait olduğunu öğrenmiş oluyoruz. Bizim etkinliklerimiz. O halde sahiplik bildirdiği için 1.çoğul şahıs iyelik eki olduğunu fark etmeliyiz.

NOT: İlgi ekleri, iyelik ekleriyle karıştırılmamalıdır. İyelik ekleri, isim tamlamalarında tamlananın aldığı ek iken; ilgi ekleri tamlayanın aldığı eklerdir. Örneğin “*yıldızların parıltısı*” isim tamlamasında tamlayan “-ın” ilgi ekini almıştır. Tamlanan ise “-sı” iyelik ekini almıştır. Demek ki tamlayan ilgi ekini, tamlanan iyelik ekini alır.

O hâlde,

- İlgi eki, isimler arasında bağ kuran “-ın” ekidir.
- İlgi eki, aitlik ve iyelik eklerinden farklı bir ektir.
- İlgi ekinin diğer adı “**tamlayan eki**”dir.
- İlgi eki bir isim çekim ekidir.
- İlgi eki çoğu zaman tamlayan eki olarak kullanılır.
- İlgi zamiri, ilgi eki ile aitlik ekinin birlikte kullanımı ile oluşur.

Aşağıda Web2.0 aracıyla hazırlanmış olduğum iki çalışma yer almaktadır.

<https://padlet.com/guzinbayraktar22/wqju6rif9ptwh0j5>

<https://www.educandy.com/site/html5/bin/main.php?activity=matchup&quizid=386698>

GÜZİN BAYRAKTAR

1709A012